

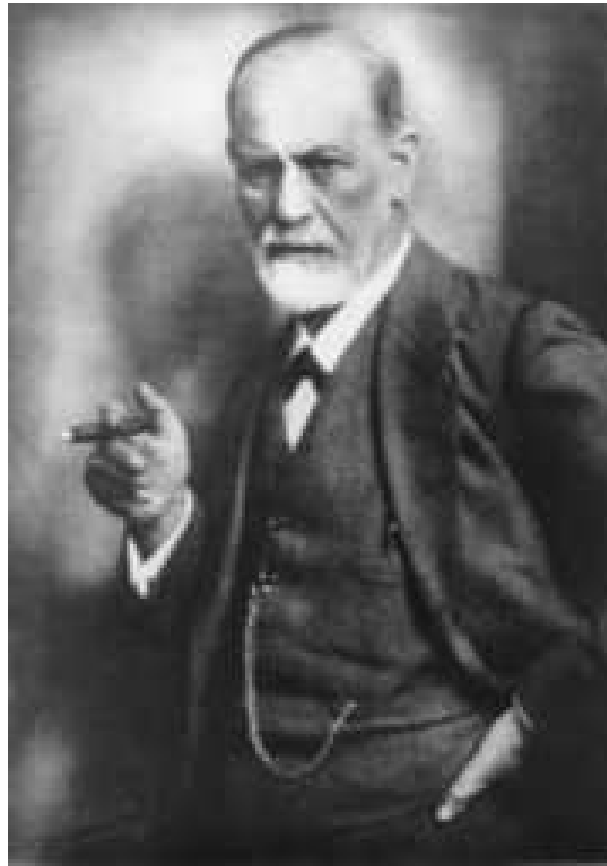
psychoanaliza – twórcy

- ❖ **Zygmunt Freud (1856-1939)**
- ❖ **Carl Gustaw Jung (1875-1961)**
- ❖ **Alfred Adler (1870–1937)**

Zygmunt Freud (1856-1939)

psychologia głębi

Zygmunt Freud

- ✦ **austriacki neurolog, psychiatra**
- ✦ **początkowo zajmował się neuropatologią, później leczeniem nerwic, zwłaszcza **histerii****
- ✦ **wspólnie z **J. Breuerem** badał histerię stosując metodę leczenia za pomocą ujawniania i odreagowania w stanie hipnozy nieświadomych przeżyć pacjenta**
- ✦ **po 1895 roku zaczął stosować własną metodę terapeutyczną, opartą głównie na **analizie swobodnych skojarzeń**, snów, wspomnień**

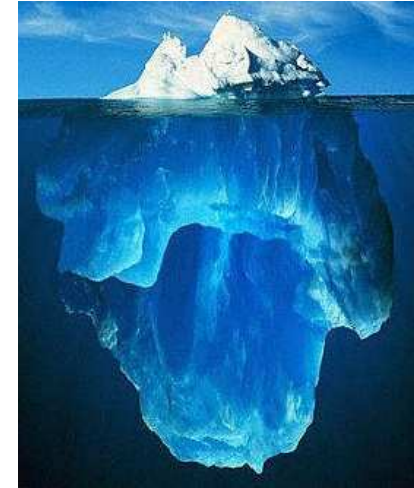

gabinet Freuda

psychoanaliza

- 🌀 **narodziła się w klinikach psychiatrycznych i gabinetach psychoterapeutycznych**
- 🌀 **świadomość to jedynie wierzchołek góry lodowej – nacisk na nieświadomość**
- 🌀 **ludźmi powodują nieświadome impulsy, a sny i omyłki językowe wyrażają nieświadome pragnienia**

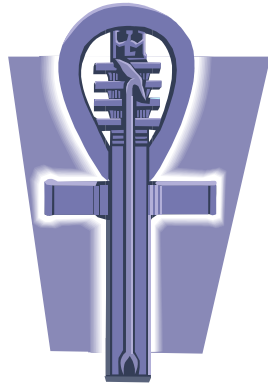

popędy

- ✿ **wrodzona reprezentacja psychiczna wewnętrznego somatycznego źródła pobudzenia,**
- ✿ **napędowy czynnik osobowości,**
- ✿ **sprawują wybiórczą kontrolę nad zachowaniem, zwiększając wrażliwość danej osoby na określone rodzaje bodźców**

rodzaje popędów:

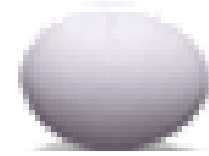

- **popędy życia**
- **popędy śmierci**

popędy życia

- służą przetrwaniu jednostki i rozmnażaniu gatunku,
- forma energii, za pośrednictwem której, popędy życia wykonują swe funkcje to *libido*

cele libido

- dążenie do stwarzania coraz to większych całości, tworzenie więzi
- samozachowanie
- dążenie do zachowania gatunku

libido pojawia się u początków życia

popędy śmierci

- ✘ destrukcyjne, działające w sposób mniej rzucający się w oczy,
- ✘ głównie *pragnienie śmierci*

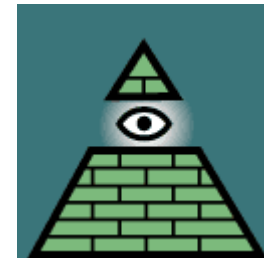

struktura osobowości

➤ **id**

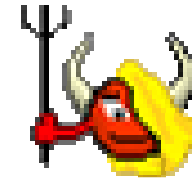
➤ **ego**

➤ **superego**

id – to

- zawiera **dziedziczne** wyposażenie osobowości, z popędami włącznie
- w ciągu życia do popędów dołączają się kompleksy, które są trwałymi urazami psychicznymi po popełnieniu czynów społecznie zabronionych
- id jest całkowicie **nieświadome**
- jego działanie jest odczuwane jako uczucie czegoś co nas „popycha”
- kieruje się **zasadą przyjemności**

id – to

procesy wykorzystywane przez *id* w celu redukcji napięcia

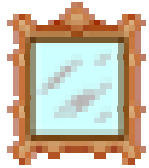
■ czynności odruchowe

- ❖ wrodzone, automatyczne reakcje natychmiast redukujące napięcie
 - kichanie, mruganie itp.

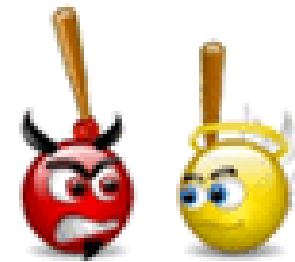
■ proces pierwotny

- ❖ rozładowanie napięcia poprzez wytworzenie obrazu przedmiotu, który by to napięcie usunął
 - wyobrażenia, sny, omamy, halucynacje

ego – *ja, jaźń*

- sfera **świadomości** człowieka i jego świadomego praktycznego działania
- ego jest świadomością świata, samego siebie i własnych działań
- kieruje się **zasadą realizmu**

ego – ja, jaźń

- działa za pośrednictwem **procesu wtórnego**:
 - umożliwia myślenie realistyczne – formułuje plan zaspokojenia potrzeby:
 - zawieszają czasowo zasadę przyjemności;
 - zapobiegają rozładowaniu napięcia do czasu znalezienia właściwego obiektu umożliwiającego zaspokojenie potrzeby;

superego – *nadjaźń*

- zaakceptowane **normy moralne** z którymi człowiek się identyfikuje
- powstaje dzięki interioryzacji zasad
- kieruje się **zasadą moralności**

funkcje superego

- hamowanie impulsów *id*
 - dąży do zablokowania popędów *id* na stałe
- przekonywanie *ego*, by zastępowało cele realistyczne moralnymi
- dążenie do doskonałości

poziomy świadomości

+ świadomość

+ przedświadomość

+ nieświadomość

świadomość

- **wyraża normalne pole świadomości osoby wobec siebie i aktualnie obecnych przedmiotów**
- **obejmuje wszystko to, co jest bezpośrednio obecne lub dostępne świadomości**

przedświadomość

obejmuje te treści psychiczne nieobecne bezpośrednio w świadomości, które jednak mogą być przywołane do świadomości dzięki:

- refleksji
- introspekcji
- rachunkowi sumienia
- medytacji itp.

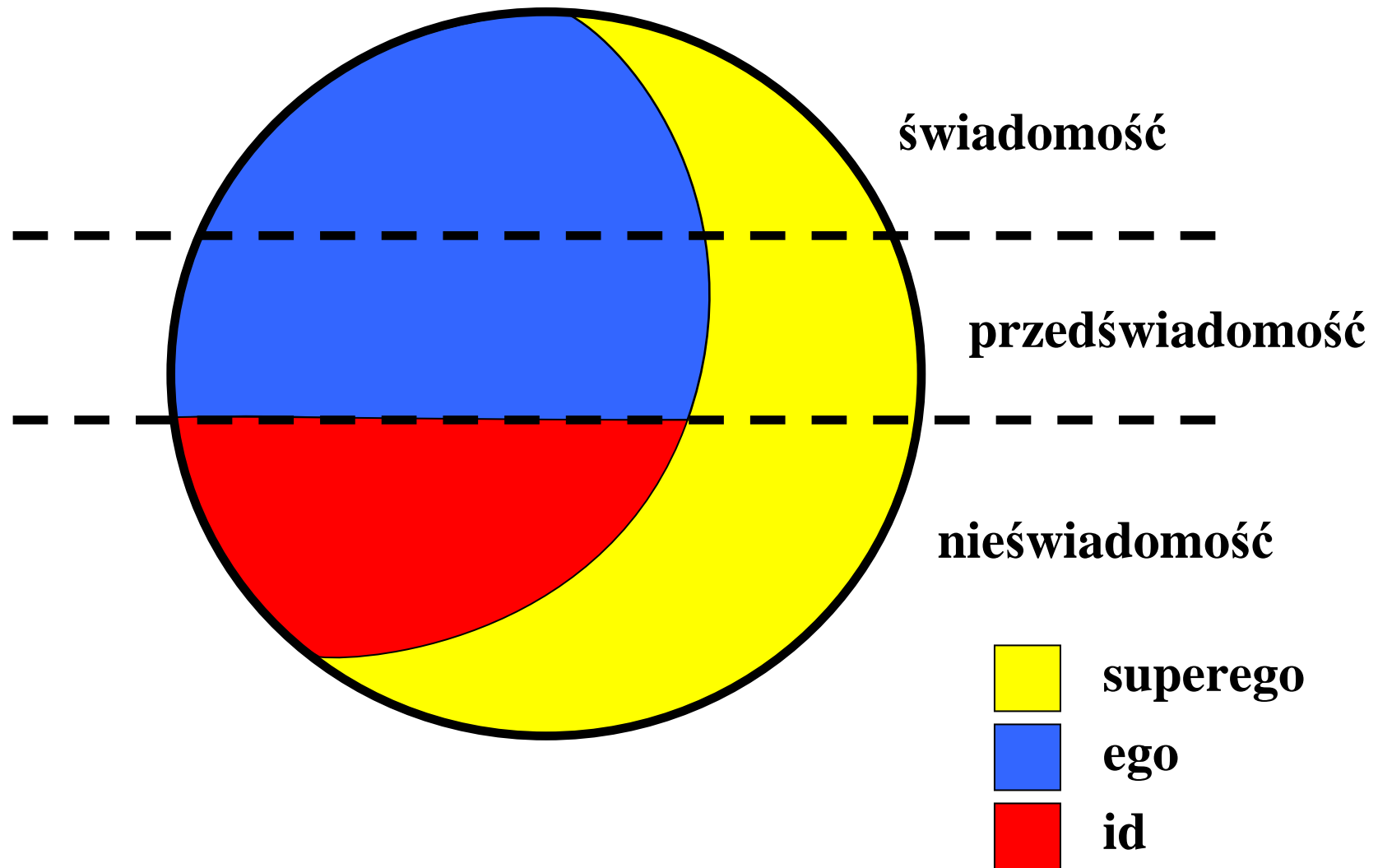

nieświadomość

- jest tym, z czego człowiek nie zdaje sobie sprawy w racjonalny sposób,
- zawiera wyparte prymitywne impulsy, wspomnienie, wyobrażenia i życzenia wzbudzające zbyt wielki lęk by mogły być dopuszczone do świadomości

mechanizmy obronne

**nieświadome sposoby negowania,
fałszowania lub zniekształcania
rzeczywistości w celu zmniejszenia
presji lęku na *ego***

mechanizmy obronne:

- *wyparcie* – wypchnięcie obiektu poza świadomość
- *projekcja* – mechanizm za pomocą którego lęk moralny lub neurotyczny zostaje przekształcony w strach
- *formacja reaktywna* – zastąpienie w świadomości wzbudzającego lęk impulsu jego przeciwieństwem
- *fiksacja* – zatrzymanie się na wcześniejszym stadium rozwoju
- *regresja* – cofnięcie do wcześniejszego stadium rozwoju

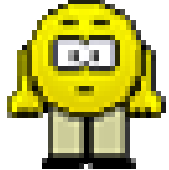
procesy odpowiedzialne za powstawanie marzeń sennych:

- ▣ **pozostałości dnia:** materiał, jaki składa się na obrazy snów, nie jest całkowicie autonomiczny, ale zdradza pochodzenie ze stanu czujności;
- ▣ **wyparcie;**
- ▣ **symbolizowanie:** przedstawienia źle przyjęte przez świadomość przechodzą do marzeń sennych przełożone na obrazy symboliczne, których treść jawna jest nieszkodliwa;
- ▣ **zagęszczenie:** kilka obrazów z życia rzeczywistego stapia się, dając we śnie początek jednemu obrazowi;
- ▣ **przemieszczenie:** w marzeniach sennych dany drobiazg z życia świadomego może nabrać bardzo ważnej funkcji emocjonalnej, spostrzeganie zależne od innych zmysłów (dotykowe, termiczne, bolesne itp.) zostaje przełożone na obrazy wzrokowe

czynność symptomatyczna

- czyn wykonywany automatycznie, bez zastanowienia i bez zdawania sobie sprawy:
 - gestykulacja rękami, zabawa guzikiem przy ubraniu, nucenie melodii, która się narzuca samoczynnie
- czynności pozornie bez znaczenia, które są zewnętrznym przejawem głębokich procesów psychicznych
- pochodzenia nieświadomego, mają charakter intencjonalny, który całkowicie wymyka się kontroli podmiotu

czynność niespokojna

- **przejawia się w niej konflikt pomiędzy dwiema niezależnymi siłami;**
- **skutek interferencji pomiędzy motywacją świadomą a nieświadomą:**
 - **na przykład błędy w czytaniu, pomyłki, błędy w pisaniu;**
- **są to przejawy intencji zepchniętych przez człowieka albo wynik starcia się dwóch intencji, z których jedna chwilowo lub stale pozostaje nieuświadomiona**

czynność zepchnięta

- „zapomnienie czynne” – coś zostaje zapomniane nie z powodu uszczerbku pamięci, ale z powodu zahamowania spowodowanego nieświadomą siłą przeciwną
- materiał psychiczny stłumiony w sposób niedoskonały, który mimo iż usunięty ze świadomości, nie został całkowicie pozbawiony wszelkiej zdolności pojawienia się

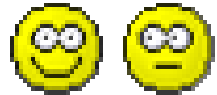
fazy rozwoju

- **oralna** – pierwsze 18 m-cy życia
- **analna** – od 18 m-ca do 36 m-ca
- **falliczna** – od trzeciego do szóstego roku życia
- **latentna** – do okresu dorastania
- **genitalna** – od okresu dorastania

rozwój psychoseksualny – *Freud*

pierwsze 18 m-cy życia

stadium oralne

bodźce z okolicy ust

■ **przyjemność związana z jedzeniem**

- połykanie, wypluwanie – jako kontrola
- gryzienie – wpływ i modyfikowanie otoczenia

■ **okres zależności od matki – lęki związane z niezależnością**

rozwój psychoseksualny – *Freud*

od 18 m-ca do 36 m-ca

stadium analne

bodźce z okolicy odbytu

- przyjemność wydalania i zatrzymywania kału
- fascynujące „rozmowy toaletowe”
- trening czystości
- samokontrola

kontrola własnej fizjologii = kontrola świata
wypuszczanie, uwalnianie, odpuszczanie

rozwój psychoseksualny – *Freud*

od 3 do 6 roku życia

stadium falliczne

@genitalia źródłem przyjemności

@ciekawość odmienności narządów płciowych
(wzajemne zagląkanie sobie w majtki)

@identyfikacja z własną płcią

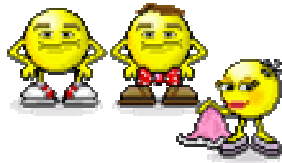
- kompleks Edypa, kompleks Elektry
- zazdrość o penisa, zazdrość o pochwę ?
- poczucie winy

@początki superego

rozwój psychoseksualny – *Freud*

od okresu dorastania

stadium genitalne

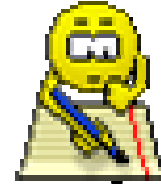
✿ impulsy pregenitalne zastąpione genitalnymi;

- pojawia się pociąg seksualny do osób płci przeciwnej

młodzież zaczyna kochać innych
nie z powodów egocentrycznych
lecz z pobudek altruistycznych

„złote myśli” Freuda

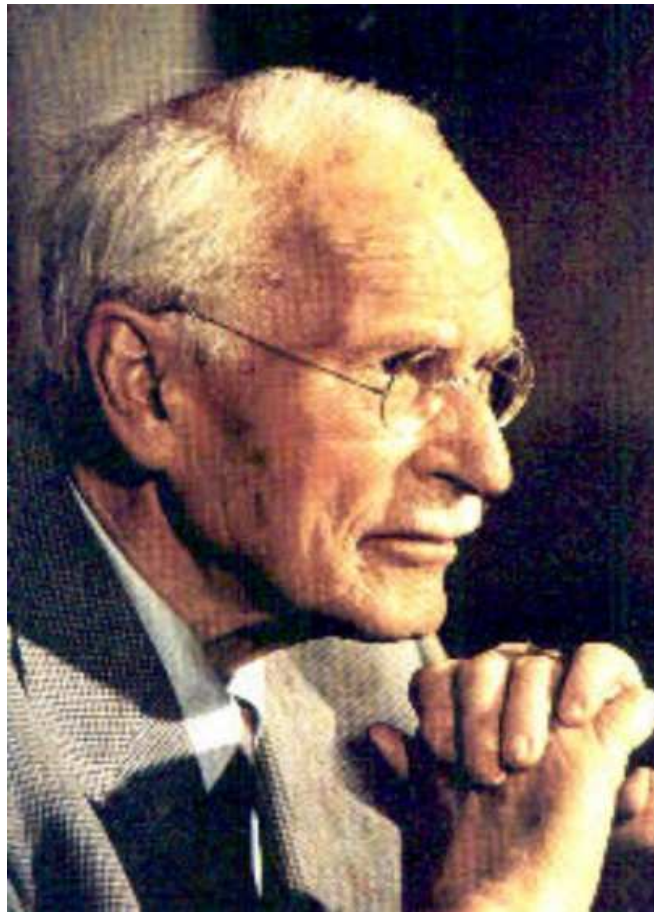

- ❖ *Dzieci nie są złośliwe, są złe.*
- ❖ *Rozkosz jest premią natury za trud płodzenia i rodzenia.*
- ❖ *Sport jest sublimacją popędu do przyglądania się i tendencji: sadystycznych, ekshibicjonistycznych, homoerotycznych i erotyki ruchowej.*
- ❖ *W nieświadomym człowieku tkwi jego tragiczny los. Jeżeli nie potrafisz wytepić w sobie występnych pragnień, żyją one w tobie nieświadomie, a więc - jesteś winny.*

Carl Gustaw Jung - (1875-1961)

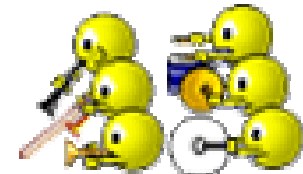
psychologia analityczna

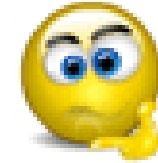
psychoanaliza Junga

- ❖ przeciwstawiał się przypisywaniu zbyt wielkiej roli instynktowi seksualnemu,
- ❖ *libido* to niezróżnicowane źródło energii życiowej
- ❖ po zaspokojeniu potrzeb biologicznych, energia wykorzystywana jest na działalność kulturową

nieświadomość

☀ *nieświadomość indywidualna*

- doświadczenia jednostki początkowo świadome, które zostały wyparte

☀ *nieświadomość kolektywna*

- genetycznie przekazywana jednostkom
- jej jednostkami są *archetypy*

archetypy

- **animus** – archetyp męski u kobiety
- **anima** – archetyp żeński u mężczyzny
- **persona** – maska, którą przyjmuje jednostka w odpowiedzi na konieczność dostosowania się do obyczajów i tradycji społecznych, rola społeczna odgrywana w życiu
- **cień** – uosobienie zwierzęcej strony ludzkiej natury

Alfred Adler (1870–1937)

psychologia indywidualna

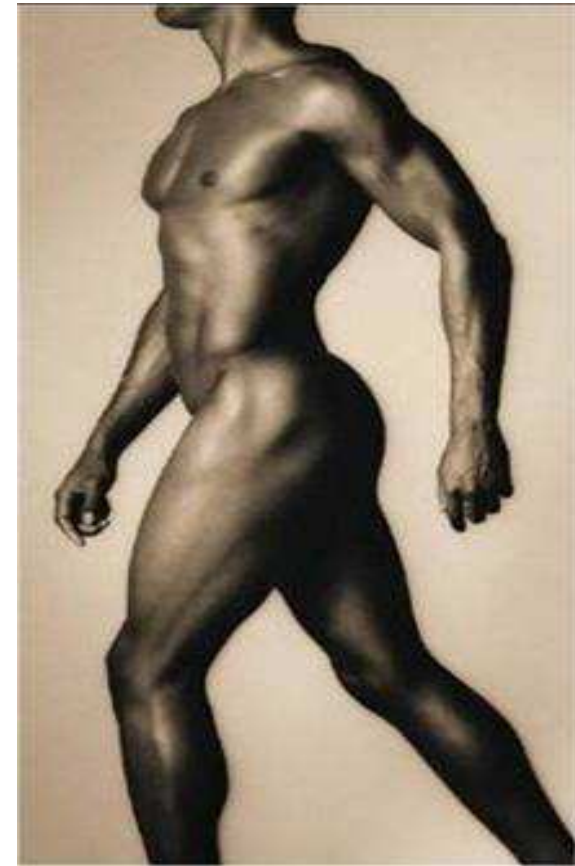

psychoanaliza Adlera

 celem każdego zdrowego, rozsądnego człowieka jest rozwijanie własnych zdolności i możliwości

"Dążenie do doskonałości jest rzeczą wrodzoną w tym sensie, że jest częścią życia..."

instynkt mocy

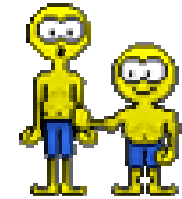

- **główny motor działania ludzi, jako forma kompensacji kompleksu niższości**

poczucie niższości

- powstaje w dzieciństwie na podłożu słabości dziecka w stosunku do dorosłych i do otoczenia fizycznego,
- sposoby **kompensacji kompleksu niższości** wpływają na kształtowanie się cech charakteru człowieka, a niemożność kompensacji daje początek nerwicom
- świadomość braków i potrzeba kompensacji są źródłem indywidualnego „**planu życiowego**” wyznaczającego kierunek działalności, zamierzenia i ideały jednostki oraz kształtującego jej osobowość

cechy człowieka wg Adlera

- ✦ **wyjątkowość**
- ✦ **jasna świadomość**
- ✦ **zdolność do panowania nad własnym życiem**
- ✦ **możność kształtowania własnej osobowości**

Każda jednostka reprezentuje zarówno jedność osobowości, jak i indywidualne ukształtowanie tej jedności. Zatem jednostka jest zarówno obrazem, jak i artystą. Jest twórcą własnej osobowości